

Romasetter P.

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ HIVATAL ES NYOMDA... Kolozsvár, St. Barón... Szerkesztőség... 977... 538

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK... Romániában... Egész évre... Negyedévre... Egy hónapra... Egy száron... Buk... Egy hó... Egy szám

1924 október 3 Péntek

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 223. szám

5685. Tisri 4

Uj pacifizmus

A jegyzőkönyvek száma megint szaporodott... Genfben a népliga közgyűlése megkezdte a döntőbíró-sági jegyzőkönyv tárgyalását.

A jegyzőkönyv felolvasása után az egyes államok képviselői szölköztek hozzá... a háboru ellen. Szinte azt hinné az ember, hogy a diplomaták felszólalási egy ilyen „Nie wieder Krieg“ gyűlésen történtek meg.

Briand beszél így, az a francia kormány-férfi, akinek kormánya hosszú ideig vezetette a háborut viselő Franciaország ügyeit.

A politikusok végső argumentuma: a háboru. Már pedig Briand politikus, azok közül való, aki pontos judiciummal és egy diplomata minden átkos felkészültségével tudta azt az operálókést kezelni, mely az emberiség testé-nek jókora darabját, sok-sokmillió embert amputálta le.

Bizonyos az, hogy míg a pacifizmus álmodozók, vagy teoretikus politikusok ideálja volt, addig az elhatározott ésjkemény chirurgus mindig könnyű szerrel hajthatta végre háborus operációt.

Épölyan hamis lenne tehát azt állítani, hogy eikérálhetetlen államok között a fegyveres beavatkozás lehetősége. Nem erkölcsi principiu-mok azok, amelyekkel e háborus lehetőségeket lehet győzni és nem álmodozók munkája az, amely gátat tud építeni új harcok elé.

Ha békét akarsz, készülj a háborura. A mult-ban ez azt jelentette, hogy ha békét akarsz, fegyverezd fel magad, minél teljesebben. Gyárts minél több ágyút, minél gyilkosabb golyót, építs minél több hadihajót.

Ennek az új pacifizmusnak előhíróke ez

Szerdán dől el a Macdonald-kormány sorsa

A konzervatívok bizalmatlansági indítványt nyújtottak be munkás-kormány ellen

(London, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jól informált politikai körök lehetséges-nek tartják az angol-orosz egyezmény módosi-tását, amivel a parlamenti ellenzékét sikerülne talán leszerelni.

Az angol állomány-szűrés a kormány utasi-tására eljettette a védat több kommunistá ujság-író ellen, akik kommunista propogandával vol-tak vádolva.

Ma ér véget a népszövetségi ülészak

A többség elfogadta a kötelező döntőbíráskodást. Briand szerint sértést követ el az, aki militaristának mondja Franciaországot

(Genf, okt. 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A népszövetség tegnapi plenáris ülése megkezdte a kötelező döntőbíráskodásról szóló bizottsági jegyző-könyv tárgyalását.

az aláíró államok katonai szankciókat alkalmazhatnak.

Mint a kérdés elődja elismeri, hogy a jegyző-könyv tökéletlen, ezen azonban kiegészítésekkel lehet segíteni. Kormánya nevében kijelenti, hogy Csehszlovákia hajlandó a jegyzőkönyvet azonnal aláírni és parlamenti ratifikálásáról gondoskodni.

A délutáni ülésen Briand volt francia minisz-terelnök szólalt fel. Hangeulyozza, hogy megillet-dőve beszél a nemzetközi konfliktusok békés sza-bályozásáról.

az, aki militaristának mondja Francia-oroszát, sértést követ el,

mert ha garantálni fogják a biztosságát, Francia-oroszág első lesz a leszerelésben. Franciaország meg-tiszteltetésnek tartja a jegyzőkönyvet aláírni, amelyhez kormánya nevében fenntartás nélkül

genfi jegyzőkönyv és ez a briandi beszéd. Am jöjjenek mind a fő háborus-minálók, jöjje-nek el a háborus miniszterelnökök és a had-vezérek s indítsák ök meg, kik annyira ismer-rik a háboru mesterségét, a harcot, minden háboru leküzdésére.

lansági indítványt nyújtottak be, melyről szerdán fognak dönteni a tegnap megnyílt alszházban. A liberálisok hajlandóknak nyilat-koztak arra, hogy a konzervatívokat támoga-sák.

A munkáspárt parlamenti csoportja elhatá-rczta, hogy a főállamügyész ellen beadott bi-zalmatlansági indítvány esetleges elfogadása az összkormány elleni bizalmatlansági szavazatnak tekintendő.

hozzájárul. Parmoor lord kijelenti, az angol delegáció minden befolyását latba fogja vetni annak érdekében, hogy a brit kormányt rávegye a jegyzőkönyv aláírására.

elzárja azokat a réseket, amelyeken át a háboru rázudulhat az emberiségre

s ezért a jegyzőkönyvet fenntartás nélkül elfogadja. A spanyol és finn delegátusok is hozzájárulnak a jegyzőkönyvhöz azzal, hogy ratifikálását ajánlani fogják kormányuknak.

A plenáris ülést éjszaka is folytatták. Lange norvég delegátus a maga részéről hozzájárul, egy-előre azonban kormánya nevében nem tehet nyilatkozatot. Vascoreelos portugál és Kumanudi ju-goszláv delegátusok is hozzájárulnak a jegyző-könyvhöz.

Népszövetségi körökben remélik, hogy a ma délelőtti plenáris ülésen már megkezdődhet a sza-vazás a leszerelési jegyzőkönyvről. Ebben az eset-ben délután megválasztják a tanács hat nem ál-landó tagját és Motta elnök záróbeszédével be-rekeszti a népszövetség ülészakát.

Fizetésemelést kérnek a CFR. tiszt-viselői. A vasut tisztviselői azzal a kéréssel for-dultak a CFR. vezérigazgatóhoz, hogy az álta-lános drágulásra való tekintettel, a régebben be-igért fizetéserendezést a vezérigazgatóság minél előbb végrehajtsa.

Vertical advertisements on the left margin including 'mébe I', 'abc', 'VAR', 'nyva', 'TRIEST', 'Motel Regina', 'Bucarest', 'nstock', 'S FIA', 'Oradea-Unirei 2'.

Nagyvezir! Szabad Lengyelország követe hol maradt?

Beszélgetés Ostrowsky gróffal, a lengyel külügyminisztérium delegátusával Konstantinápolyban. Impressziók a konstantinápolyi lengyel kiállításról

(Konstantinápoly, október 2. Az Uj Kelet ki-küldött tudósítójától.) A Boszporusz partján he-tek óta nagy a sűrűség forgás. Elegáns euró-paiak, fezes törökök, a balkáni országokból és messzi Keletről idesereglett kereskedők színes csoportja rajzik fel és alá a Top Hane előtt, ahol a lengyel kereskedők és iparosok kiállítási területe van. A konstantinápolyi lengyel áru kiállításnak különös érdekességet az ad, hogy az első eset, amikor egy ország iparosi és ke-reskedői egy más ország területén rendeznek árukiállítását.

Órtási területen kevés áru

Igaz, hogy ez az érdekesség körülbelül két-százezer dollárjába került a kiállítóknak, de Lengyelország számolt a keleti gazdasági kri-zissel és nagyon helyesen úgy gondolkodott, hogy a török és egyéb keleti kereskedők vá-sárlókedvét sokkal jobban fogja tudni felosi-gázni, ha nem teszi ki őket egy utazás fára-dalmainak és költségeinek, hanem mindjárt helybe szállítja nekik a portékát. Hogy a jó igyekezet és a költséges propaga da ellenére sem sikerült a kiállítás úgy, amint kellett volna, annak legfőképpen az az oka, hogy az százhet-ven vagon, lokomotív, vasúti kocsi, textil és kémiai anyag, papír, ceruza és fegyveráru, amit Lengyelország a kiállításra szállított, valósággal elvész a kiállítás horribilis területén. Az or-ganizációnak fogyatékosához járul hozzá az is, hogy a vásár látogatói sokkal több ér-deklődést, mint vásárlási kedvet árulnak el.

A török kormány főképpen a kiállítók iránti udvasiasságból érdekődött ugyan a fegyveráruk iránt, de egyetlen üzletet sem kötött. Altalában a propaganda-irodák ellenkező jelentésű dacára is megállapítható, hogy számottevő üzleteket csak a mezőgazdasági gépkereskedők kötöttek. Ez az oka annak is, hogy bár eredeti terv szerint október harmadikán be kellett volna rekeszteni a kiállítást, a bezárás terminusát e hó végéig elhalasztották.

Ostrowsky gróf munkában

A mintavásárnak európai lényelemmel be-rendezett propaganda-irodájában Ostrowsky gróf kezében futnak össze a kiállítás mozgalmas életének összes szálai. Ő a lengyel minisztérium kiküldöttje, egy percig sem pihen, fiatal, ruga-

nyos alakja a hatalmas sürgöny, akta és színes plakátömegek között, hol az egyik, hol a másik szobában bukkan fel és miat egy mi-niatűr háboru hadvezére állandóan osztja a pattogó szavu rendelkezéseket.

Sikerült egy pillanatra elfogni, hogy nyil-atkozzék a kiállításról. Kedves közvetlenség-gel áll rendelkezésünkre, szívesen beszél, hiszen ez a nyilatkozat is egyik része a sokirányu munkájának.

— Lengyelország — kezdi — inkább ipari ország, mint agrárállam. Agrártermékünk ép-pen arra elegendő, hogy az ország belsődi szükségletét ellássuk, de iparunk annyit termel, hogy bőven exportálhatunk. A lengyel textil mindig jó hírnévnek örvendett külföldön és „Madipolon“ (made in Polonia) márkát béke-időben Oroszországban és Manchesterben egy-formán jól ismerték.

Keleti piacra van szüksége Lengyelországnak

— A megváltozott viszonyok miatt teljesen elvesztettük az orosz piacot és így Kelet felé kell terjeszkednünk. Hogy a kiállítást éppen Konstantinápolyban rendeztük meg, annak az oka, hogy le kellett küzdjük a török és a bal-kán kereskedők konzervatívizmusát. A keleti kereskedő ugyanis nagyon nehezen mozog és éppen azért a Közkelet egyre jobban kerül a fürge német kereskedők befolyása alá. De meg kellett küzdenünk a lengyel kereskedők konzervatívizmusával is, akik hozzá voltak szokva ahhoz, hogy a Balti-tenger a lengyel áruk ki-vezető útja. Ez a kiállítás bebizonyítja, hogy a Románian keresztül vezetett út rövidebb is (Varsó—Konstantinápoly Románian keresztül mindössze háromezer kilométer) és olcsóbb is.

Ostrowsky gróf ezután megemlékezett arról, hogy a román vasúti és vámhatóságok szinte feltűnést keltő előzékenységgel állottak a len-gyel kiállítók rendelkezésére és pernyi pon-tossággal tranzitálták a kiállítók árukészletét. Majd színes szavakkal esetelte a török és len-gyel nép bensőséges baráti bizonyját, amit az is bizonyít, hogy az 1699 iki karlowtzi béke óta a két ország között egyetlen háboru sem volt. A lengyel nép sok szimpátiát érez Török-oroszággal szemben azért is, mert Törökország

volt az egyetlen hatalom, amely sohasem ismerte el Lengyelországnak felosztását.

A szultán demonstrál Lengyelország felosztása ellen

Évről-évre török újév napján a szultán Bayramban fogadta valamennyi állam megha-talmazott követét. A szomorú emlékü 1772-ik esztendő óta ezeken a ceremóniakon a szultán, amikor az összes követek tisztelegtek már előtte, ezeknél a szavakkal fordult a nagy-vezirhez:

— Nagyvezir! Szabad Lengyelország követe hol maradt?

— Felség — felelte mindig ugyanazt a nagy-vezir — a lengyel követ nem jöhetett el. Házá-jának belső zavarai miatt nem mozdulhat el otthonról.

Ostrowsky gróf meghatódottsággal reprodu-kálta a szultánok történelmi emlékü szavait, majd újra száraz üzleti hangra referált tovább.

— Ami magát a vásárt illeti — mondotta — nagyon szép eredményt értünk el. A kiállított áruknak körülbelül negyvenszeresét adták el kereskedőink. Török kereskedők mellett szép tüzleteket kötöttünk szíriai, jugoszláviai és görög kereskedőkkel.

— Most az a tervünk, hogy szállítási egyez-ményt kötünk Romániával. Szó lehet arról, hogy bizonyos szállítási előnyökért tranzitó monopóliumot biztosítsanak Romániának.

— Ezyebet most nem mondhatok, viszon-talásra Bukarestben, a jövő évben ott fogjuk megrendezni kiállításunkat — bucsuzott el Ostrowsky gróf, amikor már harmadszor hív-ták a telefonhoz. N. C.

— Kongresszus a vasutigazgatóságok ügyé-ben. Bukarestből jelentik: Az Uj Kelet többször megírta, hogy Vaitoiann közlekedésügyi miniszter a vasutigazgatóságok számát kilencről négyre akarja redukálni. Tadvalevő az is, hogy a minisz-ter Aradra tervezi az erdélyi vasutigazgatóság fel-állítását, aminek abszurditását már számos vasúti szakértő hangsúlyozta. Mint Bukarestből jelentik, az egyre sürűbben felhangzó tiltakozás arra iudította a közlekedésügyi minisztert, hogy az erdélyi vasu-tigazgatóság központját illetőleg illetékes tényszökre bizza a döntést. Éppen ezért felmerült az a terv, hogy az összes kereskedelmi és ipari testületek közös kongresszusra gyűljenek össze, amelyen ők maguk döntenék el azt, hogy hol akarják felállítani az erdélyi vasutigazgatóságot.

Jeremiás próféta

Irta dr. M. Lazarus (Folytatás.)

Jeremiás próféta lelkében a legmindennapo-sabb dolgok is, amik csak őt magát érdekelték, köztügyekké formálódtak át. Személye annyira össze volt forrva a nép sorsával, hogy bármi érte, úgy érezte, hogy nemcsak vele egymagá-val történt meg. Ine Jeremiás 32 fejezetében azt olvassuk, hogy valami földet kellett mag-vásárolnia, mert reá esett az öröklés joga és a földmegváltás kötelessége. Mag is vásárolta a birtokot, igaz mérlegea kimérte ezüstben az árát, szerződést is íratott róla, tanukat is ne-vezett meg benne és a teljesen kész, lepecsételt birtokvételi szerződést átadta az eladó a tanuk és az összes jelenlevők szemeláttára Baruch ben Nerijah barátjának megőrzés végett, meghagy-ván, hogy tegye a szerződést agyagból égetett edénybe, hogy elálljon hosszú ideig. Mert így szólt az Örökkévaló Izráel Istene: „Lesz még idő, amidőn házakat, földeket és szőlőhegyeket fognak vásárolni ebben az országban.“ És ekkor imigyen fohászoktam az Örökkévalóhoz: „Ime, Te alkottad az eget és a földet hatalmaddal, hi-nyújtott karoddal, a Te számodra sem mi sem lehetetlen. Te vagy, ki ezrediziglen jótettet gyakorolsz, ha meg is bünteted az apák bűneit gyermekeikben. Te vagy a nagy Isten, a hős Cebaot. Nagy vagy a tervezgetésben és hatal-mas a kivitelben, mert nyitott szemmel látod az emberek utait és kiszabod a jutalmat vagy a büntetést kinek kinek érdeme szerint. Te vagy, ki csodát műveltél Egyiptomban mind a mai napig, Izráel és minden ember fölött.“ E gyö-nyörű bevezető után elmeséli röviden a nép történetét, emelkedését és süllyedését és minek-utána megemlékezik a bekövetkező pusztulás-ról is, hirtelen ezt kérdi: Miért mondad ne-

kem, hogy vegyék földet és igazoljam a vételt tanukkal? — hiszen e város a babiloniaiak kezére került?! Erre következik Isten válasza, mely szerint visszatéríti népét az országba és összegyűjti a föld minden sarkából, hogy meg-vidítsa és jót tegyen vele.

Ime tehát, így tünik el a próféta magán-személye a legprivátabb dolgokban is. Egy kö-zönséges üzleti akúshoz, amely magánhordja a jogi aktus minden külsőséget, hozzákapcsolja a maga történelmi felfogását, fenséges fohászát, amelyben a Gondviselő jósaaga jut kifejezésre és végül reményeit egy jobb jövő iránt. Való-ban, róla el lehet mondani, hogy „Isten szel-lem“ uralkodott rajta. És mindig és minden alkalommal a nép sorsa az, csak a nép sorsa az, ami szívét oly nagyon foglalkoztatja.

Sőt van benne egy még érdekesebb, egy még feltűnőbb vonás is. Ugyebár természetes dolog, hogy az ember ragaszkodik a maga szavainak igazvoltához és ime ezt a természetes vonást is le tudta küzdeni magában, ha a nép boldogságáról volt szó. Amidőn Chananja ben Ezor hómis próféta, Jeremiás jóslataival szem-ben a nép békéjét és boldogságát hirdelte, biz-tatván a zsidókat azzal, hogy megtörök a babiloniai király igája és rövidesen visszatérnek a száműzöttek, Jeremiás próféta, bár tudta, hogy neki magának van igaza, mégis így kiált fel: „Ámen! Vajha ekként cselekedne az Ur! Bár csak a te szavaidat váltaná valóra, amiát meg-jósoltad.“

Ha meggondoljuk, hogy mennyire távol állott lelkétől minden önzés, minden részre-hajlás, hogy mennyire csak a nép sorsa töl-tötte be minden gondolatát, megértjük rend-bívíll bizalmát Istenben. És mégis azt látjuk, hogy olykor olykor nagy kétségbeesésben fel-lázad teremtője ellen. Amidőn látja a nép rettenetes sorsát rettenetes bűnei miatt; ami-dőn üldözik őt, a merész ostromozót; amidőn

gunyot, szidalmat és szégyent zudítanak fejére; amidőn megfosztják szabadságától és életét ves-zély fenyegeti; elkínzott lelke a következő kétségbesítő szavakban tör ki: „Átkozott a nap, amelyen születtem; ne legyen áldott a nap, amelyen anyám szült! Oh miért nem haltam meg méhében, miért nem lett anyám méhe sírom, pusztulásom? Miért kerültem nap-világra, hogy lássak kint és szenvedést és szé-gyenben teljeuk napjaim!“ (XX. 14. és 18.)

Igy ujul meg benne mindegyre a küzde-lem egyrészt próféta hivatásának fenséges ereje, másrészt üldözőinek kemény ocpási között, szólnán komoran ekképen: Rábeszél-tél, Uristen, hogy hirdessem szavadat és én engedtem nógatásaidnak. De ime, valahányszor kibyitom számat, erőszak ér és segítségért hiál-tok, mert Isten szava szégyent és szidalmat jelent számomra minden nap. Már azt is gondol-tam magamban: nem említem Őt és nem beszélék többet az Ő nevében; ilyenkor azonban az elhall-gatott szó mint lángoló tűz égeli keblemet, el-rejti magát csontjamban, hogy belefáradok vl-selésébe és nem bírok magammal.“

Mennyire emberi, mennyire természetes szá-vak, egytől-egyik!

Tehát nemcsak az isteni parancs űzi, hajtja; egészben véve az ő belső vágya, éhajtása, só-várgása az, amit őt arra indítja, hogy tanítója legyen népének és ostromozója. Mennyire távol esnek e szavak a csodaszertől, attól, ami ter-mészetfölötti, a fémeletes titkoktól, az elzárt talányoktól és mindattól, ami csak a maga titokzatosságával hat. Egy embernek erős, ha-talmas szelleme bontakozik ki előttünk, amely-nek mélységét megmérni nem lehet.

De eszmében magában is sürűn, próféta tá-nításában is fordulnak elő ellentétek. A hit kér-désében egyike a legszigorubb virrasztóknak, de ugyanakkor egyike a legmerészebb ujtóknak is. (Vége köv.)

Pénze
(Buc
A kormá
lyen a p
a trónbe
külön ku
Karlsbad
után pe
A min
Vintila p
vetés fg
térjumok
elkéziten
kezdődik
miniszter
.....
Palo
A d

(Orad
Kelet tud
kereste f
prefektus
késég kü
tusál kij
magyarors
mint speci
gyárban
A munká
zagos foly
munkésmo
a prefektu
külföldi n
a vasman
Popovici p
nem enged
megigérte,
A kilc
keltett sz
Eddig ugy
munkásvez
hatóságok
Az eset a
dást okozo
nagyváradi
helyzetének
hogy konst
turális és

Tudval
néhány az
már tehe
zalt hivalt
szolidaritás
ien“ sz.ks
alatt teljes
mokrata fe
kállnkra ge
t:nak hi,
gyarországo
el és kevés
diplomáciai
A nagy
mely egyál
akaratainak
rázták, he
dalomjavít
akik „a po
szterdami c
tették, ho
moszkvai u
megalkavók
dalom gyök
A kális
kongresszus
szakszerve
belátta, ho
részt azon
kérte az e
ügyének ér
háborodásá

Tizenegy új törvény vár megszavazásra

Október tizenötödikéig el kell készülni az új költségvetésnek

(Bucuresti, okt. 2. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A kormány tegnap minisztertanácsot tartott, amelyen a parlament megnyitásának előkészítésével és a trónbeszédrel foglalkoztak. Utóbbi tervezetét ma külön kurirral elküldik Bratiannu miniszterelnökhez. Karlsbadba hozzájárulás végett, ennek megtörténte után pedig az uralkodó elé terjesztik.

A minisztertanács ezenkívül meghallgatta Bratiannu Vintila pénzügyminiszter előterjesztését a költségvetés ügyében, amely szerint az egyes miniszteriumok október 15-ig kötelesek költségvetéseiket elkészíteni, mert a felirati vita után azonnal megkezdődik a költségvetés parlamenti tárgyalása. A minisztertanács végül elhatározta, hogy a parlamentet október 15-én fogják megnyitni.

Illetékes körök szerint a parlament özei ülészakájában a következő törvényjavaslatok nyertek elhatározást: az egyházegyesítés, a kultuszreform, a közigazgatási reform, a közvelet adók módosítása, a sajtótörvény, a hadsereg szervezése, a magánoktatás és a középiskolai oktatás reformjai.

Ma délután az összes miniszteriumok államtitkárai értekezletet tartottak a pénzügyminiszteriumban Bratiannu Vintila elnökletével, aki utasításokat adott az új költségvetés elkészítésére, amelynek október 15-ig el kell készülnie. Az új költségvetés egységesíti valamennyi közszolgálati alkalmazzott fizetését.

Palotaforradalom a nagyváradai munkásság körében

A munkásság fölébe antiszemita riadókat fuja. Munkásüldöztség a prefektusnál. Hajsza a külföldi specialista munkások ellen. Dr. Olah Béla nyilatkozata

Az erdélyi munkásság zilált problémáihoz az Uj Kelet eddig nem szólt hozzá, mert úgy vélte, hogy a mai helyzet egyáltalán nem alkalmas arra, hogy a munkásságon kívülálló beavatkozzanak a munkásság belső ügyeibe. Ezt az elvünket továbbra is fenntartjuk. Az alábbi cikk elvi jelentőségű kitételei tehát kizárólag a cikk szerzőjének egyéni álláspontját juttatják kifejezésre.

(Oradea-Mare Nagyvárad, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A napokban egy küldöttség kereste fel dr. Popovici Miklóst, Biharvármegye prefektusát. A küldöttséget „a nagyváradai munkásság küldte ki” s célja az volt, hogy a prefektusnál kijárja annak a huszhuszonöt főből álló magyarországi munkáscsoportnak kiutasítását, akik mint specialisták dolgoznak a Vasúttelep és Gépgyárban és Nagyvárad többi vas- és gépüzemeiben. A munkásüldöztség, melyet a prefektura zöreges folyosóján Ullmann S. Sándor, a nagyváradai munkásmozgalom közismert gyalogságátánja kacsuzolt a prefektus elé, kérését azzal indokolta, hogy a külföldi munkások letörlik a belföldiek bérét és pusztán nekik köszönhető, hogy a multkoriban a vasmunkások egyik sztrájkja nem sikerült. Popovici prefektus — ugylátszik körültekintésből — nem engedte magát a lauszattól megtevészen és megígérte, hogy megvizsgálja az ügyet.

A küldöttség utja leirhatatlan megdöbbenést keltett az egész város és megye közvéleményében. Eddig ugyanis még nem volt rá példa, hogy a munkásvezetőség vendégjogokat élvező testvéreit a hatóságok segítségével akolbóltassa ki az országból. Az eset a munkásság körében is élelnek megzoldást okozott és remélhető, hogy a közeljövőben a nagyváradai munkásság is tudatára ébred saját helyzetének és felismeri annak szükségességét, hogy konstruktív módon kapcsolódjon a város kulturális és társadalmi életébe.

A váradai munkásviszonyok és a bormunkások huszonegyezer leje

Tudvalevő, hogy a nagyváradai szakszervezetek néhány azóta népszerűtlenné vált és a nyakukon mmár teherré váló diatátor befolyása és terrora alatt hiváltak a romániai munkásság szakszervezeti szolidaritásából. Azóta, mint ugynevezett „független” szakszervezetek néhány nagyzólo vezetőjük alatt teljesen elkülönülve élnek, a munkásság demokráta felfogásu többségével szemben saját szakállukra gazdálkodnak, tagsági igazolványokat állítanak ki, melyeket rajtuk kívül a Balkánon, Magyarországon és Nyugat Európában nem ismernek el és kevészzámu vezetőiken keresztül jobbra-balra diplomáciai tárgyalásokat folytatnak.

A nagyváradai szakszervezetek ellátolását — mely egyáltalán nem felelt meg a munkástömegek akaratának — annakidején vezetőik azzal magyarázták, hogy a demokratikus fejlődés békés társadalmajavitó eszközeit elismerő amsterdamiak árulók, akik „a polgári társadalom kitarthatói”. Az amsterdami csoportba belépő tagokat, akik kijelentették, hogy nem hajlandók többé az eszatelel mosakvái utasítások értelmében feláldozni magukat, megalkuvóknak minősítették, akik gyává a társadalom gyökeres megreformálása mellett sziatvallani.

A különválás eredménye röviddel a kolozsvári kongresszus után megnyilatkozott a nagyváradai szakszervezetek körében. A munkásság csakhamar belátta, hogy néhány részben idealista, nagyobb részt azonban kalandor áldozata lett és meg is kezdte az elégedetlenkedést, azonban a munkásság ügyének érdekében nem hozta nyilvánosságra felháborodását.

A nagyváradai munkásság körében azonban ma már nyílt titok, hogy a bormunkások rokon-szervezetének pénztárosa — mikor bejelentette állásából való távozását — huszonegyezer lejjel nem számolt el. A diatátorát gyakorló kamarilla — melynek távozását a munkásság lelkesedve várja — amíg lehetett, eltitkolta az esetet, majd mikor már a tagsági díját kemény és verejtékes munkával előteremtő munkások ökleiket mutogatták, az intranzigens apró Napoleonok azt mondták, hogy az öntudatos munkásság nem fordulhat igazának eldöntéséért polgári bírósághoz. Tekintettel azonban arra, hogy a nagyváradai pogányjózsefek klikijsz önálló és gondoskodik arról, hogy az esetleg panaszokodókat saját összeszótetése révén hermetikusan elzárja a sajtótól és a nagyvilágtól, a nagyváradai kamarillának sikerült sajáttalra alatt tartani a munkásságot, a tagsági díjakkal — melyek havonta is súlyos ezrekre rugnak — nem számol el senkinek és emideig még a munkásság soraiból előlepből érdeklődőket is sikerült elhallgatatnia. Ha másképp nem meát, javaslatot dolgoztak ki és sz illetőt egyszer s mindenkorra kizárták a munkásotthonból.

A munkásotthon felépítése

Ilyen előzmények után érthető, ha a munkásság rövid pár hónap leforgása alatt elégedetlenkedett és vezetőit felszólította, hogy számoljanak. Ekor fogamzott meg a vezérek agyában az a gondolat, hogy a munkásságnak otthont építenek. Az otthón felépítéséhez szükséges pénz előteremtése, ugylátszik, nem okozott nagy gondot, mert augusztus 17-én már az első követ is lehelyezték.

Az intranzigens pogányjózsefek véleménye azonban egyszerűben leszállt. Ullmann S. Sándor, aki évente lesalábbis háromszor szokta átfesteni politikai és erkölcsi világfelfogásának árnyalatait, megkezdte a házalást. Az k az emberek, akik néhány hónappal ezelőtt még igazságszolgáltatás oltjából se akartak menni a polgársághoz és a nagyváradai ablak- és cégátlabeverések idején fedezékeik biztos odvaitól markukba nevetve nézték a sajtó erőfeszítéseit, mely minden erejével azon igyekezett, hogy megbélyegezze az antiszemita zavargásokat, melyeket ők, a „munkásság vezetői” rájuk nézve „közömbös polgári szeszélynek” tartottak, most alázatosan járták végig a nagyváradai bankokat és vállalatokat, kérvén őket, hogy járuljanak hozzá adományokkal a „munkásotthon” felépítési költségeihez.

Igaz ugyan, hogy Ullmann S. Sándor, aki kijelentette, hogy szocialista ember létere szivesebben dolgozik együtt az antiszemita fajvédőkkel, mint a zsidókkal, vagy demokratákkal, egyik néhány nap előtt kelt nyilatkozatában tagadja azt, hogy a munkásság a polgári osztályhoz fordult volna segítségért és azt állítja, hogy csak olyan polgári egyének segítségét kérték, akik „szimpatizálnak a munkásság ideáljaival”, ezzel szemben a valóság az, hogy a kétkulcsos vezetőség a munkásotthon alapkövének letétele alkalmából a következő tájékoztató jelentést tette közzé az egyik helybeli lapban:

— Nagyon szép sikerrel kecsegtet Szemere Miklós bankdirektornak akciója a Munkásotthon-kölcson lejegyzését illetőleg. Az ő kezdeményezésére ugyanis a bankok értekezlete elvállalta 150.000 lejnre a lejegyzését egymásközt arányosan felosztva. A kulturbizottság a bizalmitelettel pedig a jövő két elején megkezdte a nagyobb ipari vállalatok és tzenek, továbbá a román bankok és a nagyobb kereskedelmi vállalatok bevonását a kölcsönakcióba és minden reménység megvan arra,

hogy ezek készséggel fognak sietni a munkásság segítségére.

Még itt sem állottak meg. Különböle maszlagokkal — olyan csoportokon keresztül, akiknek a zsidókérdésben vallott világfelfogása igen közel áll a fajvédőkéhez — sikerült megnyerni a gyanutlan ujságírókat és intellektueket is, akik egykettő kivételével egyenként fizetett ötezáz lejjel az otthon alapító tagjaitak sorába léptek. Ezek az urak, akik a művelt világ kialakulása óta mindig a legnagyobb nélkülözések között éltek, de u yanakkor ideális szolgálatokra is a legkönnyebben kaphatók voltak, valószínűleg nem tudják azt, hogy olyan helyre adták keservesen összeszopított filléreiket, ahol olcsó rögeszmékért huszonegyezer lejjel engedtek szaladni embereket s amely csoportnak egyik vezetője, Ullmann S. Sándor az egyik nagyváradai demokrata ujság szerkesztőségében tanuk előtt jelentette ki, hogy lelkileg közelebb áll az „energikus” antiszemita fajvédőkhez, mint a „puhány” demokratához és azokhoz a zsidó ügyvéddekhez, akik a különböző üzemek ügyészeként szolgálgák a kapitalista érdekeket. Vajjon Szemere igazgató urtól is ezen az „önérzetes” hangon koldulta ki a százötvenezer lej kölcsönt?

Kitör az elégedetlenség a munkásság soraiban

Ezeket az állapotokat idővel a munkásság is felismerte és néhány szenior vezetése alatt megkezdte mozgolódását az anyagiak és lelkiek terén egyformán tapasztalható felelőtlenség és tékozlás ellen. Vallencsics Lajos, Novák Frigyes és Német János néhány hónappal ezelőtt felleltek tiltakozó szavukat és kijelentették, hogy az ami ma Nagyváradon a munkásvezetők között történik, nem felel meg az összmunkásság érdekeinek és követelték, hogy a diatátorok engedjék érvényessülni és kifejezésre jutni a munkásság akaratát. A válasz rá az lett, hogy lényegében a munkásság többségét képviselő felzólalást különböző fenyegetésekkel és retorziós eszközökkel elnémították, majd egy hónappal ezelőtt ugyes taktikával gyűlést hívtak össze az Atlantic nyárimozzó szabad termében és a jelenlévő hallgatóság körében minden vitát elnyomva, a fenti tisztségben és munkában megüszült magyarországi munkásokat kizárták a vasmunkások szakszervezetéből.

Azóta állandóan lábuk alatt érzik a gerinces pestieket és ezuttal harmadszorra járnak fent a politikai és rendőri hatóságoknál és kérik a külföldi munkás-testvérségeknek az ország területéről való kiutasítását. Természetesen a nagyváradai munkásság zöme távol áll attól, hogy antiszemita burokon engedje magát pengotni és helyes lje a denunciansok eljárását és csak alkalom kérdése, hogy felemelje öklét és lasujtson azok között, akik türelmével annyi ideje és ilyen vakmerően visszaélnék. Addig is szükségesnek láttuk azt, hogy Nagyvárad jóindulatú és adományokra mindenkor kész demokrata polgársága is felismerje a helyzetet.

Mit mond az iparkamara főtitkára

A külföldi munkások kiutasításával kapcsolatosan felkerestük dr. Olah Belát, a nagyváradai kereskedelmi és iparkamara főtitkárát, akit ebben a kérdésben legantikusabbnak tartottunk és ő a következőkben foglalta össze a súlyos problémát:

— A külföldi munkások kiutasítása tönkretenné Nagyvárad szépen fejlődésnek indult iparát. Városunk ugyanis Romániában új ipari ágakat karolt fel, mint például a gépgyártást, szerszámgyártást és szőcsipart, melyekhez feltétlenül külföldi munkások szükségesek. A külföldi munkások kiutasítása teljesen megakasztaná a város iparának fejlődését és pangást idézne elő minden vonalon.

A probléma megfelelő súlyának igazolására csak annyit akarunk még megjegyezni, hogy a külföldi munkásokat igen magas fizetéssel vették fel a vállalatok és ezt nem tették volna, ha nem volna nek feltétlenül szükségeseek. Nagyvárad demokráta társadalmának tehát részen kell lennie és gondoskedni arról, hogy olcsó „politikai” szempontok ne zavarják meg iparának fejlődését. A munkásságnak pedig be kell látnia végre, hogy basái alaptalan érvekkel akarják megnyerni a kiutasítás amarájnak, a külföldi munkások ugyanis olyan specialisták, akiknek elbocsátásuk alkalmából személyenként más négyöt belföldi munkás válik kenyérelenné. Keresztury Sándor

— Nagy vasúti katasztrófa Németországban. Berlinből jelentik: A mainzi északi és déli pályaudvar közötti alagutban a baseli gyorsvonat összeütközött egy személyvonattal. Eddig 14 halottól és számos sebesültől érkezett jelentés.

Az Uj Kelet olvasóihoz

Nem sokára hat esztendeje lesz annak, hogy az Uj Kelet az erdélyi zsidó közélet küzdőfrontjára lépett. Mint igénytelen kis hetilap kezdte hirdetni a zsidó igazság szavát s bár utjában a közöny és megnevelés barrikádjai álltak, mégis szinte csodálatosan rövid idő alatt sikerült közelférközni az erdélyi zsidóság szívéhez. Ma már az Uj Kelet az egyetemes erdélyi zsidóság hatalmas orgánusa, amely megalkuvás nélkül harcol a zsidó népkisebbség egyéni és kollektív jogaiért és fáradhatatlan lendülettel hirdeti az új zsidó jövő nagy parancsait. Az Uj Kelet hatéves küzdelme alatt nélkülözhetetlen tényezője lett Erdély zsidó közéletének, amely nélkül az nem is lenne teljes. Ennek a fontos hivatásának mindig tudatában volt az Uj Kelet, amit azzal is kifejezésre juttatott, hogy teljes erejével igyekezett a legjobban megírni, legpontosabban és legalaposabban informált lapot adni olvasóinak kezébe. Mint olyan lapvállalat, amelytől minden nyereszvédelmi szándék távol áll, az Uj Kelet sohasem kért olvasóitól nagyobb anyagi ellenszolgáltatást, mint amennyit a lap előállításának költségei multhatatlanul szükségessé tettek.

A munkabérek lényeges felemelkedése, a papír és egyéb nyomdai anyagok rohamos drágulása most ama elkerülhetetlen kényszerrel állítanak bennünket, hogy az Uj Kelet előfizetési és példányonkénti árát mérsékelten feleljük. Az áremelés távolról sem áll arányban az általános drágulással és kizárólag arra szorítkozik, hogy lapüzemünk mérlegét egyensúlyba hozza. De még e súlyos körülmények között is nehezen határoztuk el magunkat olvasóközönségünk megterhelésére. A többi kolozsvári és vidéki lapok már rég végrekajották az áremelést, sőt az utóbbi napokban a nagy fővárosi lapok is felemlétek áraikat. Az Uj Kelet tehát nem lesz drágább, csak annyiba fog kerülni, mint a többi lapok már hetek óta.

Olvasóközönségünket azonban még e mérsékelt megterhelés miatt is bőszösen kárpótolni fogjuk. Rövidesen ismét megindítjuk az Uj Kelet

Képes Hetilapját,

amelyet előfizetőink díjmentesen fognak megkapni. A hetilap valóságos gyűjtőhelye lesz a szebbnél-szebb irodalmi és művészeti alkotásoknak.

A közeli napokban megindítjuk az Uj Kelet sakk-rovatát,

amelyet dr. Bródy Miklós, a kiváló erdélyi sakkmeister fog vezetni.

Ugyancsak a közeljövőben fogjuk megkezdeni folytatásokban

nagy regényünk

közlését, amely a zsidó irodalom egyik leg-szenzációsabb, legérdekesítőbb alkotása.

Bel- és külföldi hírszolgálatunkat az eddigénél is szélesebb alapra helyeztük, úgy hogy olvasóinknak valóban a legjobban szerkesztett, legtartalmasabb erdélyi lapot nyújthatjuk. Biztosak vagyunk benne, hogy az Uj Kelet nagy olvasótáborára továbbra is hűséges megértéssel fogja támaszkodni az erdélyi zsidóság egyetlen orgánusát és bátor, hősös szócsövét.

Október elsejétől kezdve az Uj Kelet egyes példányainak ára 4 lej.

Előfizetési áraink:

Egy hónapra	85 Lej
Negyedévre	240 "
Félévre	460 "
Egész évre	850 "

Az Uj Kelet kiadóhivatala

— Október 10 én lesz Szabó Vincéné táblai tárgyalás. Jelentette már az Uj Kelet, hogy a mérgekeverő Szabó Vincéné, aki arzenállal megmérgezte vadászastársát Balázs Mihályt, a kolozsvári törvényszék ez év június 19 én két napos tárgyalás után előre megfontolt szándékos emberölésben mondotta ki bűnösnek és ezért kötél általi halálra ítélte, de tekintve, hogy a halálos ítélet el van törölve Romániában, életfogytiglani fegyházra változtatta az ítéletet. A vádlott és védője a súlyos ítélet ellen az ítélőtáblához fellebbezést jelentetett be. Az ügy aktáit a törvényszék átküldte az ítélőtáblához, ahol október 10 ére tűzték ki a fellebbezési tárgyalást.

Impressziók az új Palesztinából

Írta dr. Pollák Sándor.

II.

A kolóniák látogatása során eljutottunk a Kineret mellett levő Kfar Nachumba (Kapornaum), ahol egy angol régészeti társulat mostanában végez tetett ásatásai közben egy másfélezer éves zsinagóga került felszínre. Óriási kőkövekkel állott a templom, amely imponáló lehetett. Hatalmas korintusi oszlopok hevernek és több kövön ótágu csillag, Mogen Dovid és oroszlan. Ebből is látszik, hogy ezek a zsidó nép ősi jelvényei voltak. A templom talapzatán mozaikot találtak, római eredetűt.

Eukaliptus ligetek

Mindenütt az eukaliptus ligetek kötötték le figyelmünket. Fűzfászerű lombzatuk hűsít, gyors fejlődésük jó hasznót nyújt, mert kemény törzse szerszámra is nagyon alkalmas. Egy tízenöt éves fa átmérője körülbelül nyolcvan centiméter. A fának az a nagyszerű tulajdonsága is megvan, hogy ha a törzset a gyökéren csak valamivel is följebb levágják, újra megnő. Növési tempója nagy és a mocsarak kiszáradásánál felbecsülhetetlen szolgáltatást tesz.

Betániban megbámultuk a damaszkeszi és holland fajtenekből álló mintatehénészetet és a baromfi-állomást. Olyan nemesített tyúkokat tartanak itt, amelyek évente kétszáznegyven tojást adnak. Rekerdat a baromfitenyésztésben mégis Kineret kolóniája ért el, ahol kaliforniai és északamerikai tyúkfajták tenyésztésével próbálkoznak. Gyapottal a Magyarországból kiszármazott dr. Deutsch rabbi próbálkozik, aki a Jaffa melletti Ekronban sok kúdelmek után végre gyökeret vert és már építési eszeletes házat. Dohányültetvényei mintaszerűek és husz dunamnyi földjének hozama htszáz font. A német templáriások mintagazdaságán Saroviban is gazdálkodnak zsidók, többek között a Kolossvárról odaszármazott Wertheimer Aron, aki a Poale Mizrahi támogatásával nyolcadmagával kiberekt kerékeseti célokra néhány dunamot. A hatvanöt éves ember kapával a vállán fogadott bennünket munkásabbonyban, boldog derűvel. Szombaton Tel-Avivban találkoztunk vele ismét. Bejött a családjához. Itt már fekete redingót feszült rajta és bárki összetávesztette volna őt egy angol lorddal.

Az erdélyiek

Szembeszökön és kétségtelenül nagy előnye az erdélyi kolóniáknak, hogy országot mentén és vasúti forgalom közelében szép síkságon terül el. A tulle vasuti állomás körül most kiépülőben van egy város, ahol könnyen és jól lehet majd értékesíteni a kolónia terményeit.

Még kezdetleges érrefelé minden, a régi telepítések nivójától még távol van az erdélyi falu. Nincs az a felszerelésük, aminek segítségével intenzívve lehetne és kellene tenni a gazdálkodást. Amijek van, azt a Nemzeti Alaptól és más cionista közülettől kapták. Ők ugyanis nem rendelkeztek azszal a földével, amely minden telepítés első feltétele. Így hát bizony kétszeresen kemény munkával, nélkülözéssel és önfeláldozással menő takaré-osszeggel küzdödnék. Azonban a zsidó szivóosság és türelem e kolóniákon is meg fogja teremteni a jobb életstandardot és néhány év múlva a legjobb kolóniák között fogják említeni az erdélyieket.

Jelamzsal, hogy milyen szellem hatja át a kolóniákon dolgozó ifjúságot, föl kell említenem ezt a kis epizódot.

Tel-Avivban voltunk éppen, amikor ellátogatott hozzánk az erdélyi kolónia ros vadja, Rosenberger Samuel. Valami ügyes-bajos dolga volt és azt akarta, hogy mi intezzük el Jeruzsálemben felsőbb hatósági helyen. Vele jötték Hirsch Mária, az Uj Kelet volt tisztviselője és Gottlieb. Éppen elménben voltunk Ekron felé és megkértük a három fiatalembert, jöjjenek velünk, hátha hasznosíthatnák gazdáltságuk körül az ott tapasztaltakat.

Delután mentünk és késő este visszatértünk. Akkor tudtuk meg, hogy a három ember egész nap egy falatot nem evett. Mindazonáltal jókedvűek voltak, az éhség nemcsak hogy a lábukról le nem vette őket, de még csak el sem kedvetlenítette őket.

— Hol fogtok aludni? — kérdeztem — itt nagyon drágák a hotelek!

— A Rothschild-park „hotelje“ egyáltalában nem drága — mondták — és a park padjain pihentek ki a nap fádalmait.

Igenis, a primitív ember minden kűködését és

nélkülözését élük át, de jó szívvvel és az ország fölvirágzásának hitével.

A visszaindulók

Talán ennek a primitívágnak tudható be, hogy a mi hajónkkal, letelepedési célzattal Palesztina följére érkezett erdélyiek közül négy familia visszatért. Az Alsó, Goldstein, Grünwald és Schwarzberger familiák. Alsó, amikor meglátta, hogy milyen írgelmatlan munkát kell végeznie annak, aki mostanában itt megálni akar, belátta, hogy ezt csak idealistának lehet megeselekednie. Fiatloak, aki az országgal nő és fejlődik, vagy eltesebbnek, aki gyermekeért veszi föl a nagy küzdelmet. Minthogy neki gyermeke nincs, e meg-gondolás koncekvenciáját a maga személyére lev-nva visszajött, jöllehet felesége ott akart maradni és köz volt vállaltai a munka mindea áldozatát. Goldstein esetében viszont az asszony riadt vissza a rögtörő földattól, Grünwald pedig beteges ember, akinek szervezetét a tengeri betegség még jobban megvisselte és a klima és szokatlan életmód csak ártalmára lett volna. Schwarzberger pedig ezt képzelte, hogy Palesztina a ligetek és keleti pompa álmovilága. Ehelyett azonban sivárságot, köveket, dolgozó, izradó civilizárem intellektuálsket látott. Elment a kedve.

Ennyiben összegezhetem a visszavándorlás okát. Hogy ezenfelül más oldról is jellemezem a visszavándorlókat, fölemlítem, hogy ottlétük huszon-négy napja alatt együttünk sem jutott észébe felmenni Jeruzsálemba, a Szentföld városába, hanem egy hotelszobában tartózkoduk és itt-ott mentek ki egy kis sétára Haifa piszkos síkatorai közé.

Heti naptár

5685. Tisri 6 Szombat. Sábát Suvá.

Szida: Vájjelech. Halála előtt elment Mózes elbucszni a néptől és újra lelkére kötötte, hogy vigyázzon cselkedeteire, mert sorsa saját kezében van letéve.

Háftár: Suvá Jiszrdél. (Hószá 14) Szaron, a bűnös városok mintaképe pusztulását hirdeti a próféta, de ugyanakkor feleztölti Jizraelt, hogy térjen meg az ő Istenéhez, nehogy elbukják bűnei miatt. Ha elfordul bálványaitól és nem bízik többé az idegen népek segítségében, akkor Isten újra szeretni fogja. „Leszek mint a harmat Jiszraelnek, virálni fog mint a róza és gyökeret verni mint a Libanon.“ — Ez a szabasz a megtérésről szól, ezért olvassák a Jom-Kippur előtti szombaton. Szóias még olvasni a „Vasdonáj látás kőő“ kezdetű részt is. (Jóél 2.) A nép bűnei miatt közeledik a sáskák pusztító hada, de ha megtérnek, akkor elhárítja Isten az átkot és áldást föld helyébe.

— Elitelték a rabió folyamóróket. Budapestről jelentik: Tegnap kezdte meg a budapesti hadbíróóság annak a bűnténynek a tárgyalását, amelynek vádlottjai Dömötör József, Pap Dezső és Kövesi Árpád folyamórók, akik hónapokkal ez-eltőtt Gellért Király-utcai ékszerész ellen fényes nappal rablógyilkosságot kövéltek meg. A had-bíróóság a három folyamórt rablás, szökés és lopás bűntetteiben mondotta ki bűnösnek és Dömötör Józsefet ötévi, Kövesi Árpádot négy és felevi, P. P. Dezsőt pedig háromévi súlyos pórtortúra ítélte.

— Orvosi hír. Reich Isidor Buziásról vissza-érkezvén, orvosi rendelését Cales Regele Ferdiand 34 szám alatt (Metropol kávéház épülete) újból megkezdte.

Szenzációs

a Központi Bár

világvárosi műsora

RÓTH cipész

CLUJ,
Str. St. O. Iosif

volt
Szép-
utca

Az Uj K...
Szerkesztés
Felelős
Az Uj K...
je
Előfizetői

hadiká
Kelet,
szavazó
srábana
szegből
az egy
történt
Az egy
szes en
igy teh
don, M
vagy tó
előf fog
nek a
ellenőre
got fog
Erdélyi
mélheő
nevezés
alatt b
korcán
a segél

jelentik
ság elnő
A lemor
meg a
kormány
és Pap
koalíció

a Depo
Castigl
teken d
son a viz
értésülé
követeli
hozás a
harminc
áldozni.

Néhány
meretlen
rendőrsé
hatvané
tak. A
tyban,
nem tud
közismer
megzők
vett a
hogy Fe
detektív
batorót
öréghes
hogy Os
ezenkívü
Marosvá
el Tégl
val. A
kihallgat
úgyessé

— Egyesü
D. Goth
mostaná
leküzdés
kém ki
küzdelet
Az egye
közrem
tette, h
józanág
állam ha
emelked
ságes os
igy fejez
voltak el
tak olya
Legnagy
got és k
keresztén
tika tár
Fehrenb
a vezető

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi es bansagi zsidóság napilapja... Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Két hónap alatt kifizetik Erdélyben a hadikárokat. A napokban jelentette az Uj Kelet, hogy a kormány egyelőre ötvenmilliót szavazott meg az erdélyi, bukovinai és beszarábai hadikárok megtérítésére.

Lemondott a görög kormány. Athénből jelentik: Szfulis miniszterelnök tegnap a közvélemény elnökeinek benyújtotta a kormány lemondását.

Százmilliót követelnek Castiglioniól a Depositenbank hitelezői. Bécsből jelentik: Castiglioni csődtörökön este Bécsbe érkezik.

Letartóztatják Ostatea dr. betörőit. Néhány héttel ezelőtt hírt adtunk arról hogy ismeretlen betörők behatoltak dr. Ostatea Valér rendőrségi tisztjének lakására.

Antiszemitizmus leküzdésére alakult egyesület közgyűlése. Stuttgartból jelentik: A D. Gotheim volt birodalmi miniszter előkérés alatt mostanában tartotta közgyűlést az antiszemitizmus leküzdésére alakult egyesület.

Még nem késő!

Napjaink a bűnbánatnak napjai és közeledik a számvetés ideje: a jomkippur, melynek alkonyán a Nálánál lezáródik a nagy könyv és sorsunk megpecsételődik.

A Keren Kajemet Lejiszrael erdélyi irodája ennek átérzésében tovább folytatja akcióját, hogy ezáltal lehetővé tegye minden erdélyi zsidó számára, hogy kötelességét teljesítse saját népével szemben.

Az Uj Kelet jomkippuri száma folytatólagosan közölni fogja a roshassánai megváltásokat. Még nem késő, még teljesítheti minden kötelességét azzal, ha az újévi jókívánságait az Uj Kelet jomkippuri ünnepi számában közlésezi.

És felszólítják azokat, akiknek lelkét eltölti az ima áhitata s kit megtisztelésül a Tóra elé hívnak, hogy amikor ősi szokás szerint kegyes adományokkal köszönik meg a felhívás tisztességét, ne feledkezzenek meg Erec Jiszraeltől és a Keren Kajemet útján járuljanak hozzá a Szentföld megváltásához.

És kik halottaikra emlékeznek, a jomkippuri mazkir áhitatában gondoljanak az élőkre is, Erec Jiszraele és tegyék lehetővé, hogy ne csak a halottak feje alá jusson egy maroknyi Erec Jiszrael föld, de a zsidó munkások dolgozó keze alá, zsidó kezek magvetésé elé, Erec Jiszrael földje.

Még nem késő, teljesítsétek kötelességeket. A Zsidó Nemzeti Alap erdélyrészi főirodája.

Aranyparításra kell emelni a kisajátított földbirtok árát. A „C nsum“ című közgazdasági lap interjú közöl Vlad Aurél volt román pénzügyminiszterrel, melyben a volt miniszter azon nézetének ad kifejezést, hogy az agrárreform bár elvette a földbirtokot a földbirtokostól, de nem tudta elérni azt, hogy az agrárreform megváltásának öszegzei visszakertüjenek a közgazdaságba.

Megnyílt a nagyváradi Magyar Színház. Nagyváradról jelentik: A nagyváradi Magyar Színház tegnap este tartotta megnyitó előadását. Zsuffalásig megtelt nézőtér köszöntötte a régóta várt magyar szízeszton kezdetét, még a karzatok is az előkelő családok tagjaival voltak telve.

Nagy harisnyavásár mélyen leszállított árakkal. Kötött harisnya minden színben 25 le. Flohr-harisnya minden színben 53 le. Muszlin harisnya divat színben 69 le. Cérna-muszlin minden színben 98 le. Selyemfátyol harisnyák minden színben 125 le. BLATT FÓTÉR 13

Kinevezték az Au Bon Gout vagyonsfelügyelőt. Jelentette már az Uj Kelet, hogy a kolozsvári Bárdos Jenő és Tarsa „Au Bon Gout“ női divatkereskedése dr. Sebestyén József és dr. Fischer Tivadar ügyvédek útján a kolozsvári törvényszéken fizetésképtelenséget jelentett be és kérte a kényszerezegyezségi eljárás megindítását.

Eikoboztak Nagyváradon egy román élclapot. Tegnap este rendőrek jelentek meg valamennyi nagyváradi újságíróhelyen és elkobozták a „Vulturul“ című román élclap összes számaint. A „Vulturul“ közismert volt arról, hogy senki sem szent előtte és állandóan a legmerészebb hangon nyúlt bele közéleti funkcionáriusok magánéletébe is.

Meghalt az Erzsébetvárosi Demokrata Kör elleni bombamerénylet egyik tettese. Budapestről jelentik: A Demokrata Kör elleni bombamerénylet egyik vádlottja, Christfi István tüdőbajban a rabkórházban meghalt. Christfi szűlei kívánságára az ügyészség megadta a holttest hazaszállítási engedélyét.

A nagy árvizek zavarokat okoznak a vasuti forgalomban. Bukarestből jelentik: Az esőzések okozta árvizek következtében számos vonat késéssel érkezett. A kráiovai vonalon Titu mellett átszállással közlekednek. A temesvári személyvonat, a zsombolyai gyorsvonat és a nagy-erzébesi személyvonat ma el sem indult.

A hannoveri tömeggyilkos öngyilkosságot akart elkövetni. Hannoverből jelentik: Hannoveri mészáros, a iról tudvalevőleg több gyilkosság elkövetése derült ki, az elmeorvosgyógyintézetből visszakísérték a fegyházba. Az utóbi napokban többször öngyilkosságot kísérelt meg, azonban az öri éberségén mindentor megbúsult.

zívvel és az ország

A visszaindulók... nek tudható be, hogy... közl a Palesztina... közl négy familia... Grünwald és... amikor meglátta... nekát kell vezetnie... megálni akar, belátta... lehet mezelekednie... és fejlődik, vagy... veszi föl a nagy kü... meke nincs, e meg... maga személyére le... ssege ott akart maradni... a mindea áldozatát... asszony riadt vissza... pedig beteges em... egeri betegség még... és szokatlan él tmód... hwarzberger pedig azt... igetek és keleti pompa... sívárságot, köveket... teltektürelket látott.

visszavándorlás okát... is jellemezzem a... hogy ottlétük huszon... sem jutott eszébe... föld városába, hanem... és itt-ott mentek... os sikátorai közé.

Sábtát Suvá... előtt elment Mózes... lkére kötötte, hogy... sorsa saját kezében

Hoséa 14) Somron, a... atulását hirdeti a pró... a Jiszraelt, hogy tér... hogy elbuják bünei... les nem bizik többé z... kor Isten újra sze... harmat Jiszraelek, gyökeret verni mint... a megtéré-ről szól, ar előtti szombaton... onáj látán kőló“ kez... A nép bünei miatt... ada, de hamagternek... bot és áldást súl

nyamöröket. Buda... zte meg a budapesti... gynek a tárgyalását... József, Pap Dezső... akik hónapokkal ez... szersz ellen fényes... reltek meg. A had... lla, szokás és lopás... ünösök és Domótor... négy és főlevi, Pp... rörtörre ítéte.

dor Buziásról vissza... les Regele Feriand... ház épülete) újból

i Bár... hágyvárosi műsora

KÖZGAZDASÁG

Deficittel zárult a világ búzatermése

Kenyérinség fenyegeti egész Európát. Áremelkedés várható a romániai gabonapiac

(Cluj-Kolozsvár, október 2. Az Uj Kelet tudósítójától.) A romániai gabonapiac a gyenge termés ellenére meglehetősen nyugodt. Brailában és Gaacban 73-74 ezer lej körül van a buza vagonkénti ára, ami fölötté áll a külföldi áraknak. De a stagnálás okát a pénzkrízisben kell keresni, amely mellett a gabonavásárlás nem eléggé jövedelmező tökébefektetés. Az „Ararus” szerint a lej várható esésével azonban valószínűleg megindul a gabonaelexport, ami az árak megszilárdulását fogja maga után vonni.

Külföldön erősen számítanak is a román gabonára, mert a legújabb statisztika szerint az idei világtermés búzában 30 millió mázsával kevesebb, mint az elmúlt évben, habár nagyon sok helyen lényegesen több területet vetettek be. Ezt az eredményt az időjárás kedvezőtlen ségével indokolják. Oroszországban például, amely tavaly 25-25 millió mázsa búzát adott Európa többi országának, az idén olyan gyenge volt a termés, hogy aligha lesz képes számottevő exportra. A hivatalos becalás szerint Oroszország ezévi termése kétmilliárd 550 millió pud, de körülbelül ugyanennyi a becsült szükséglet is.

De nem kedvezőbb a helyzet más olyan búzatermelő piacokon sem, amelyek Európát

élelmezik. Északafrikában, ahonnan algiri é tuniszi búzával Franciaország szokta magát ellátni, közepes termés volt. Marokkóban némiféle van, ezt azonban a szomszédos országok felszívják. Kanada búzatermése mutatja legnagyobb deficitet, amely 183 millió bushel tesz ki. A legfontosabb exportállam, Argentína sem kecsegtet sok jóval, mert a termés sokat szenvedett a tartós szárazságtól és így fél, hogy a legnagyobb délamerikai közvársas, sem lesz képes nagyobb túza-exportra, habár az idén 3 százalékkal nagyobb területet vetve, mint tavaly. A nagyobb importra szoruló országok egyedüli reménye az India és Ausztrália, ezek azonban egymagukban sem képesek a világ többi részének szükségleteit fedezni.

A svájci piacon azt hiszik, hogy Oroszországból mégis erős gabonaelexport fog megindulni, minthogy a szovjet így akar külföldi valutához jutni, amellyel az ország pénzgyémántját megjavítsa. Tavaly is azért volt 30 millió ember éhhalálnak kitéve Oroszországban, mert a moszkvai kormány szívesen gabonae-exporttal akarja bizonyítani a világnak, hogy a szovjetrendszer megjavította már Oroszország gazdasági helyzetét.

Kik kapnak vámkedvezményt a cazeinimportnál? Az új vámtarifa 140. tételeben említett vámkedvezmény körül tamadt félreértések szétcsatolására a bukaresti legfőbb iparügyi bizottság közli, hogy a fésűgyárak által közvetlenül behozott cazein is a megállapított alacsonyabb tarifa alá esik. A bizottság általánosságban kimondotta, hogy ez a kedvezmény minden iparvállalatra vonatkozik, nemcsak a papírgyárakra és hasonló iparvállalatokra, amint eddig értelmezték a kérdéses szakasz rendelkezéseit.

Uj kényszerregezés Aradon. Aradról jelentik: Nikolovics József aradi textilkereskedő kényszerregezési eljárás megindítását kérte az aradi törvényszéktől. A cég passzívája kilenvenezer lejre rug.

Szatmáron nincs cseh korona. Szatmárról jelentik: Tudvalevő, hogy az erdélyi állatexport csaknem teljes egészében Szatmáron keresztül bonyolódik le, s így a Csehországból behozható cseh korona Szatmáron koncentrálódik. Az állatexport stagnálása miatt most hirtelen Szatmáron nagy cseh koronahiány érezhető, amelyet a többi erdélyi városok pénzforgalma is erősen megérez. Éppen ezért cseh koronában igen élénk kereslet van, különösen nagyváradi és aradi bankok körében s így a cseh korona ára jóval magasabbra szökött, mint amilyen értéket a zürichi jegyzés alapján ér.

Uj bankalakulás Máramarosszigeten. A szatmári Casa Noastra, mely a Banca Marmarosch banknak affiliációja, Máramarosszigeten fiókot nyitott s működését az összes bankügyletek körében megkezdette. Az intézet alapítókéje tízmillió, tartaléktőkéje hárommilliókilencszáz ezer lej. A központi igazgatóság tagjai körében Aristid Blank, dr. Joan Baltescu, a Resica-utveik igazgatója foglalnak többek között helyet. A szigeti fiók vezetésével Grósz Jakab ügyvezető igazgatót bízták meg.

Uj rendelkezés a CFR-szállítási garanciáról. Tekintettel arra, hogy a vasutnak szülő szállítások árverésénél kötelező ideiglenes letéteket felszabaduláuk után sem vizik el pályázók az adóhivatalkókból és a CFR. pénztárából, a vasuti vezérigazgatóság elhatározta, hogy ezentúl a garanciával szolgáló összegek deponálási elismervényeit az árverés után azonnal visszaadja a pályázóknak, akik haladéktalanul, de legkésőbb 10 napon belül felvehetik a pénzüket. Ellenkező esetben az összegeket átteszik az állami letétpénztárhoz a deponáló fél költségén. Az elfogadott ajánlatok tulajdonosi által letétbe helyezett összegeket a végleges kaucióba fogják beszámítani.

A mai valutapiac

A mai napon lanya tendencia mellett csak kevés üzletkötés történt. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 370-376, magyar korona 410-415, cseh korona 560-570, svájci frank 36-60-36-80, dollár 186-00-188, francia frank 10-40-10-45, font sterling 8-57-8-60, olasz lira 8-50-8-60.

Valutapiac október 2-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1030, Berlin —, London 357, Newyork 193-00, Róma 840, Zürich 37-00, Bécs 27-00, Prága 580, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 750-00, márka 45, leva 135, török lira 114, font sterling 865, francia frank 1125, svájci frank 37-00, olasz lira 860, drachma 380, dinár 280-00, dollár 191-00, lengyel márka 36-00, osztrák korona 28-00, magyar korona 26-00, cseh korona 560.

Zürich. Nyitás-Zárás: Berlin 124-50-122-50, Amsterdam 202-75-203-00, Newyork 524⁵/₈-524-00, London 2341-50-2339, Páris 2782-50-2777-50, Milano 3207-50-3295, Prága 1575-1565-00, Budapest 68-00-68-00, Belgrád 720-00-715-00, Bukarest 270-00-265-00, Varsó 100-50-100-75, Bécs 73-75-73-75.

Egymilliárd lej a CFR. pályafentartási költségeire. Bukarestből jelentik: Bizalmas információ alapján közlik, hogy a jövő évi költségvetésben az állam egymilliárd lejt irányított előszó összes vasútvonalak rendbentartására. A jelenlegi költségvetési év végéig is jelentős összeget szavazott meg a kormány, melynek nagyrészt a vasuti töltések megjavítására és a meglazult traverzek kicserélésére fordítanak.

SPORT

Haggibbor házi tenniszversenye

A Haggibbor házi tenniszversenye meghozta azt az eredményt, amire a rendezők a verseny kiírásakor számoltak. Összehozta a zsidó tenniszszókratákkal megalkívhatóvá vált a Haggibbor addig elhanyagolt tenniszszakosztálya.

A kiírásán tegok részére rendezett versenyre igen szép számmal törtnek bevezésük s a szép kiemeltek a legzobbb reményekre jogosítanak. Rosinné, Léb Berta, Biró Mátvás és a Baumwieg-estvérek olyan játékosok, hogy a kiírás alapját képezik a zsidó egyesület tenniszszakosztályának.

Legszíves küszdelmeket különösen a verseny második napján volt alkalomunk látni, a döntők során. A verseny befejező részét képezte a női egyes döntője, amelyert Rosinné és Léb Berta szűdöttek egymással és akik ezt a játékmát végigesték, sokáig fognak annak hatása alatt állani. Léb Berta feltétlen ura a labdának és különösen gyors helyezésével többször váltott ki tapsvihart a nézők sorából. Rosinnével sokat nyert a Haggibbor tenniszegyesülete. Kiváló versenyjátékos, jelenleg azonban tul tréningben van. A férfi egyes győztese Biró Mátvás, fiatal és sokatígérő játékos, biztosan nyerte a versenyt. A két Baumwieg-estül a fiatalabb a jobbik, különösen a vegyes párosban Rosinnével mutatta meg igazi tudását. Nagyszerűen „necsel”.

A verseny részletes eredménye egyébként a következő: I. férfi egyes 1. Biró Mátvás. 2. Baumwieg Márton. 3. Devecseri László. Ijjasági egyes. 1. Devecseri László. 2. Farkas Imre. 3. Banczinger.

Férfi páros. 1. Baumzweig Márton és Bami. 2. Gottlieb József és Lajos. Vegyes páros. 1. Baumzweig Cumi-Rosinné. 2. Gottlieb-Léb Berta. 2. Rosinné. 3. Farkas Olga. A legszebb verseny.

A verseny befejeztével a Haggibbor vezetősége nevében Noszin Mór marnök buzdító szavak kíséretében átnyújtotta a szép tiszteletdíjakat és érmeiket, ezen reményének adva kifejezt, hogy a megalakult tenniszszakosztály a jövőben élénk tevékenységet fog kifejteni.

Nem volna teljes beszámolónk, ha a fiatal Farkas Olgáról megfeledkeznénk, aki ugyan csak harmadik lett a női egyesben, de játéka feltétlenül biztató.

Vasárnapi külföldi eredmények. Prága

Blue-Steer-Meteor VIII. 1:1. Szombaton a brünni zsidó csapat a Sparta ellen játszott, amelytől nagy meglepetésre 6:1 arányú vereséget szenvedett. Mentő körülménynek tudható be, hogy a csapatból hiányzott Opats, Hungler és Siklóssy.

Pozsony. Bratislava-Makkaba 0:0. Brünn. Admira (Wien)-Zidenice 8:2 (3:1). Bécs. Nem amateur liga: Hakosh-Bapid 1:1 (1:0).

Simm-ring-Sportklub 1:0 (1:0). WAC-Wacker 1:1 (0:0). Rudolfsbügel-Stoven 3:2 (1:0). Nürnberg: Wecker (München)-IFC Nürnberg 1:0.

Itt említjük meg, hogy a bécsi Hakosh vasárnap Budapesten játszott az FTC-vel.

Klinger-féle reflexüveg minden méretben kapható:

Grossmann Jenő

műszaki üzlet
Oradea-Mare,

Baross-utca 10. sz. Sürgönycim:!
Grossmasin. Telefonszám 2-86

★
Szörme és
fonalfestés!
★

Ósziruhákat és bármilyen kelmet a legjobban fest és tisztít
"KRISTÁLY" KELMEFESTŐ-GYÁR
Telefon 500
CLUJ
Telefon 500

★
Szörme és
fonalfestés!
★

Legolcsóbb

nőkabát beszerzési forrás az

Uránia divatház

Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 34.
Uránia-mozival szemben. Siroce 168

palyafentartási... Buzsalm... a jövő évi... rendbe... év végéig is... kormány... töltések meg... verzek kieserél-

Szversenye

nye me hozta azt... verseny kiírá... sidos tenniszszöket... Haggibbor eddig

szett versenyre... zések a szép... joga itnak Ro... Baum-w-ig... alárd alapját... szko ztalyának... onosen a verseny... látni, a döntök... képezte a női... és Lab Berta... játézmát végig... alatt állani... ak és különösen... ott hi tapasztart... sokat nyert a... versenyjátékos... A férfi egyes... ratigero játékos... két Baumswieg... onosen a vegyes... g igazi tudását.

ve egybként a... Biró Maryás. 2... László. Ifjassági... arsas Iure. 3.

rton és Bami. 2... áros. 1 Baum... b-Láb Berta... gsebb verseny... bbor vezetősége... ó szavak kié... dijakat és érme... at, hogy a meg... en élénk tevé-

nk, ha a fiatal... aki ugyan csak... játéka feltétele-

ények. Prága... Szombaton a... játszott, amely... vereséget szen... ató ba, hogy a... és Siklóssy.

ica 8:2 (3:1).... Hakosh - Bapd

l:0). WAC—... Sloven 3:2 (1:0)....)—IFC Nürnberg

Hakosh vsár... el.

z. Sürgönycim: !... fonszám 2—86

ne és... stés!

nand 34. Sirocca 166

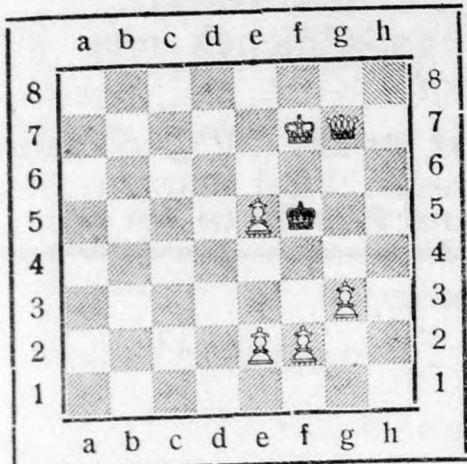
SAKK

Rovatvezető: Dr. BRÓDY MIKLÓS

1. sz. feladvány

Cisar V.-től (Prága)

Sötét: K f5 (1).

Világos: K f7, V g7. Gyalogok: e2, e5, f2, g3. (6).

Világos indul és a 3-ik lépésre mattot ad. (A helyes megfejtést beküldők neveit közöljük.)

Sakkrovatunk megindulása alkalmából közölnünk kell a szokásos betű- és számjelzéseket is. Mint fenti diagrammán is látható, balról jobbra számítva a függőleges sorok a, b, c, d, e, f, g, h-val, a vízszintes sorok pedig 1-től 8-ig jeleztenek. Így tehát pl. a világos király az el, a sötét király pedig az e8 kockán áll a játék megkezdése előtt. A baloldaltól második helyen álló világos gyalog b2-ön, a jobboldalt legelső helyen álló sötét gyalog pedig h7-en áll. A bábok elnevezésének kezdőbetűi: K = király, V = vezér (királynő), B = bástya (torony), F = futár, H = huszár (ló). A gyalogok (parasztok) elé nem jön betűjelzés. A rövid elsáncolás (rochade) jelzése 0-0, a hosszú oldali elsáncolás pedig 0-0-0. A sakkadást + jellel, az ütést pedig X-el jelezzük.

Ezek előrebocsátása után közöljük a következő rövid játszmat, melyet Rubinstein Akiba — a nagy orosz-zsidó sakkmeister — szép stí-

Rudolf Mosse No. 400

Advertisement for SANDOR AGOSTON UTÓDA. Includes text: SANDOR AGOSTON UTÓDA, CLUJ Unió-u. 2, Férfidivat különlegesség, legfinomabb ebérmünk saját műhelyemben készülnek.

Hirdessen az Új Keletben!

Kiváló minőségű, kellemes és üdítő

tordai sör

Gyár: Turda, telefon 5.

Főraktár: Cluj, telef. 394

lusban vitt sokkal gyöngébb ellenfelével szemben győzelemre.

1. sz. játszma

(Játszották a British Chess Federation Southportban megtartott főturnáján [Major open Tournament] 1924 augusztus 12-én.)

Kieseritzky—Gambit

Vil.: Rubinstein Akiba. Sötét: Heath G. B.

- 1. e2-e4 e7-e5 11. He2xf4 Hh5-g3(?)
2. f2-f4 e5xf4 12. Hf4-e6 Fc8xe6
3. Hg1-f3 g7-g5 13. d5xe6 Vd8xd4
4. h2-h4 g5-g4 14. Vd1xd4 e5xd4
5. Hf3-e5 Hg8-f6 15. e6-e7 Bf8-e8
6. Ff1-e4 d7-d5 16. Fc4xf7+ Kg8-h8
7. c4xd5 Ff8-g7 17. Ff7-e6 Hb8-c6
8. d2-d4 Hf6-h5 18. He5-f7+ Kh8-g8
9. Hb1-c3 0-0 19. Hf7-d8! sötét feladta
10. Hc3-e2 e7-e5

SAKKHIREK:

A győri nemzetközi mesterversenyt augusztus 23-án fejezték be. Az első díjat — megilletészerűleg — dr. Nagy Géza (Debrecen) nyerte meg 10 egységgel. A díjasok sorrendje a következő: II. díj Przepiórka Dávid (Varsó) 9 1/2, III. dr. Asztalos (Sarajevo) 9, IV—V. dr. Vajda (Budapest) és Vukovic (Laibach) 8 1/2 egységgel. Maróczy Géza nagymesterünk 7 1/2 egységgel csak a díjasok után következik.

Az angol sakkszövetség Southportban tartotta meg augusztus havában idisi kongresszusát. A champion tornái (csak angolok részére) első lett Atkins H. E. 8 1/2 ponttal. II. Yates, III. Sir G. A. Thomas.

A champion-tornával egyidőben megtartott főversenyen Rubinstein Akiba fölényesen győzött, amennyiben összes ellenfeleit megverte 11 egységet ért el. II. Drevitt A. I. 8 egységgel, III. Moses G. W. 7 1/2 egységgel.

SZERKESZTŐI ÜZENET

Feladványainkat helyesei megfejtők neveit mindig 2 héttel a feladvány megjelenése után közöljük rovatunkban. Minden 3 hónapban — az ezen idő alatt megjelent összes feladványaink helyes megfejtői között buzdításul sakk-könyvdíjakat fogunk kiosztolni.

Advertisement for Zeiss, Busch, Rodenstock optical instruments. Includes text: Csak FARMODONT fogkrémet használjon Kató!, Az a legjobb és legolcsóbb fogtisztító! Zeiss Busch Rodenstock szemüvegkülönlegességek KUN MÁTYÁS FIA 1876 óta fennálló üzletében, Cluj, Calea Victoriei No. 2. orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

SZINHÁZ - MŰVÉSZET

Fratta Géza bemutatkozása a Magyar Színházban. A kolozsvári Magyar Színház új tagjainak bemutatkozása során Fratta Géza maradt sorban a legutolsó. Fratta több erdélyi színházban volt már eddig kedvelt bonvivánja, legutóbb a nagyváradi színházhoz volt szerződötve. Bemutatkozására a színház Lehár Vigóvegy című operettjét választotta. A régi, de még mindig kedves, légymuzsikájú operett most sem tévesztette el a hatását és az új bonvivánunk kiváló alkalom volt képességei bemutatására. Fratta szimpatikus megjelenésű fiatalember és a taps, emelylel a nézőtér fogadta, őszinte volt. De a hangja túlságosan gyöngye volt a kolozsvári színház hatalmas termékhöz és ezt a hiányt hiába igyekezett leküzdeni. A címszerepet Zöldhelyi Anna játszotta megérdemelt nagy sikerrel.

Színházi iroda közleménye

A Mézeskalács. Szombaton este lesz a bemutatkozó előadása a Mézeskalácsnak, Emőd Tamás és Szirmay Albert új operettjének. A Pompadour óta nem volt operette-ujdonosság, amely iránt olyan léhas érdeklődés nyilvánult volna meg, mint amennyő most a Mézeskalács iránt tapasztalható. A darab költői szépsége, a zene finomsága rá is fog szolgálni erre a kivételes érdeklődésre. A Mézeskalács szereposztása a következő: Királynő Encella — Neményi Lili, Buhu udvari bolond — Ihász Aladár, Örszi pesztonka — Zöldhelyi Anna, Jóska — Róthelyi Ödön, öreg Jósokáné — Áldor Juliska, Babi mézeskalácsos kofa — Miklósy Margit, Pityi Pál — Izsó Miklós, Lébenláb főhoppmester — Leóvay Ló, Szvatopluk főlakáj — Mihályty. A Mézeskalácsnak egyelőre az öt első előadására árusítja a pénztár a jegyeket.

Vörös malom. Csütörtökön 11 edzszer, pénteken 12 edzszer adják elő a Vörös malomot. A három főszerepet most is Puór Lili, Ihász Aladár és Forgács Sándor fogja játszani. A Vörös malomnak ezeket az előadásait rendez helyarákkal tartják meg.

Vasárnap délelőtti előadás — gyermekek számára. Vasárnap délelőtt félnyolc órakor a Gül baba című operettet fogják előadni mérsékelt helyarákkal, Zöldhelyi Annával, Neményi Lilivel, Miklósy Margittal, Róthelyivel, Leóvayval, Izsóval, Virággal a főszerepekben.

Dolovai nábob leánya. Szombaton délután félnyolc órakor Hecceg Ferenc népszerű ötfevonásos színműve, a Dolovai nábob leánya kerül színre, mérsékelt helyarákkal, Tarján Gida főhadnagy szerepében Fratta Gézával.

A MAGYAR SZINHÁZ BETE MŰSORA

- Péntek: A vörös malom (12-edzszer. Rendes helyarákkal. Bérletszűnetben. Sorozat 65.)
Szombat d. u. 3 1/2-kor: A dolovai nábob leánya. (Fratta Géza föllépésével. Mérsékelt helyarákkal. Sorozatszám 66.)
Szombat este 8-kor: A mézeskalács. (Operette-ujdonosság előzszer. Premiére-helyarákkal. Premiére-bérlet 7. szám. Sorozatszám 67.)
Vasárnap délelőtt 10 1/2-kor: Gül baba: (Operette-előadás gyermekek számára. Mérsékelt helyarákkal. Sorozatszám 68.)
Vasárnap délután 3 1/2-kor: Cigánybáró. (Leóvay Ilonka és Bethlen éva föllépésével. Mérsékelt helyarákkal. Sorozatszám 69.)
Hétfő: A mézeskalács (A. bérlet. Sorozat 71.)
Kedd: A mézeskalács. (B. bérlet. Sorozat 72.)
Szerda: A mézeskalács. (Bérletszűnet. Sorozat 73)

MOZGÓK MŰSORA

- Select-Mozgó. Péntek, okt. 3. Premier. A csata. Claude Farrere „La Bataille” című híres regénye 8 felvonásban. Főszerepben a híres japáni művész: Sessue Hayakawa. Az orosz-japán háború.
Uránia-Mozgó. Péntek, október 3. Premier! Az ifjú Medardus. Történelmi dráma Napoleon korából. Főszerepben: Eszterházi Ágnes grófnő és Várkonyi Mihály Bécs eltolglalása.
Apollo-Mozgó. Péntek, október 3. Marcco az erő emberé. Negy szenzációs kalandor dráma 6 felvonásban. Főszerepben Marcco az erőtűvész.

Hölgyeim! Mélyen leszállított árak mellett árusítja filz és bársony modelleket az

kalapüzlet, Cluj, Calea Regele Ferdinand 8. szám. Gólya-áruházal szemben. Alakítások és formálások 48 óra alatt készülnek.

APRÓHIRDETÉSEK

Magyarul és németül egy és két... vastag betűvel 8.- lejt. Leg-
nagyobb méretűre 20 lejt. Aftáskeresőknek 50% kedvezmény

Intelligentes deutsch-französisches Fräulein gesucht zu 8-10 Jährigen Kindern. Adresse in der Administration 7908

Kézdő segédet keresek a fűszerszakmából. Úvegeztést és képeretkeztést értők előnyben. Sternberg Izidor, Marosludas. 7935

Német órákat vennék. Cím a kiadóban.

Angol nyelvmester, egyetemi végzettséggel, 3 hónapi kurzus alatt angolul beszélni és írni megtanít. Ertekezés: Calea Motilor 53., este 8 ó. után. 7937

Barzel

Fierarie Vasúzet

Ciuj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13

Telefon 1049

Nyelvtanuláshoz segéd-könyveket, szótárakat előnyös áron szállít az Uj Kelet könyvosztálya. Kérjen árajánlatot.

שוחט ובורק מוסרם ממשטע
בעל תפילה בעל קוראן וכו'
מחפש און קאנטענס אדער
שטאטיוקוואו עמינדע פער
אמאנט אדער וויסן נאענטער.
אנשטאט אן אדער אדמיניסטראצין
דינס בלאטעס אנטער פינפער.

Magyar gyorsírást tanítok. Cím a kiadóban.

Perfekt gyors- és gép-írónó azonnali belépésre állást keres. Leveleket „Elsőrendű munkaező” jelgőn a kiadó továbbít.

Amerikába kivándorlók külföldre utazók! Angol, német, francia nyelvűből legrövidebb idő alatt előkészítik. Jelentkezés 5-7 óra, Str. Paris 4. 7938

Divatos selyemschawlot vagy elegáns orosz blouzt kötök ócska selyem-jumperből. C Reg. Ferdinánd 112.

Mézét garantálva csak PRECUP tanár méhészetéből vegyen, Str. Josif (Szép-u) 4.

Fehérneműt legolcsóbb áron és legszebb kivitelben készít özv. Berkovits Miklósné, Mikes Kelemen-utca 17.

Két esetleg három szobás lakást, mellékhelyiségekkel keresek. Lehetőleg a belvárosban. Cím a kiadóba kérek.

Gép-írónó,

aki perfekt a német és magyar nyelvben, régi elsőrendű vállalathoz

kerestetik.

Ajánlatok írásban vagy személyesen „Életpályá” jelgőre „Lloyd Express” hirdetési irodá, Str. Memorandului 24 sz.

Magános nőhöz vagy gyermektelen házaspárhoz lakótérre ajánlkozik intelligens fiatal lány. Cím a kiadóba kér.

RASOLOR
kéméltüli bo-
rotváló por

★
1/4 kgrm. ára
8 lei

LEBOVITS
borbélykészíti,
Sata-Mare

★
Viszonteladók-
nak 5 kg 120lei

Orth. כשר Orth. כשר

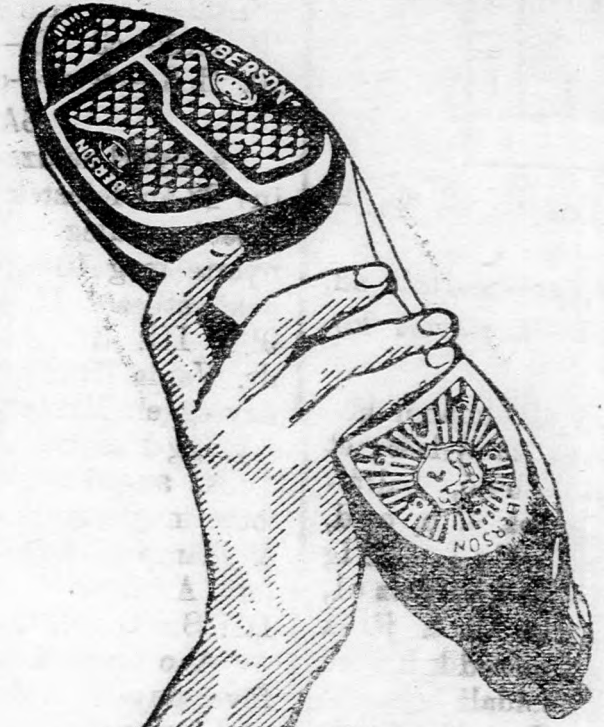
Figyelem!

Megnyilt Bucuresztben a város legforgalmasabb helyén egy szigoruan orth. כשר étterem, három elsőrangú, legmodernebben berendezett terem áll a tisztelt közönség rendelkezésére.

Kérjük a tisztelt vendégeket, hogy győződjenek meg kitünő konyhákról, tiszta és gyors kiszolgálásról.

Restaurant orth. כשר Princiar
igazgatósága (Hotel Princiar)
Bulevard Elisabeta No 17.

Az étteremben מניין

Csakis Berson

gummisarkot és talpat viseljen! Raganyosodó reszi járását, oltó és növeli cipője tartósságát.

Zsák Zsinog Kötél

NAVAS DEZSO
TIMISOARA

Férfikalapokat

fest, tisztít, formál és vasal

Fehér István kalaposmester,
Cluj, Unió-utca 21. Redout.

Postai megrendelések is eszközöltnék!

קונדמאנונג

דיע פערזאנלינג דער תלמיד תורה עם דרך ארץ און אקלוד — אין דערען ארמע יינגלינגע בעפארצונענד ווייזענקונדער מיט גאנץ גערונגע בוסען אויגענאמען ווערדען ווא זעלבע נעבסט עענטשע יודישע ערציהונג אונד תורה שטודיאום איינע געווערבע גרינדליך ערלערען זען איינע לעבענסגעזונסטעניץ זיך ערווערען בען — ריכטעט דערמיט די ערנעבענסטע בוסטע אן די יודישע געוועלשאפט עם מאגע יעדער אייגענלעך דען דיע צוקונפט אונזערע יונגע און דערען לעגענע דיעזעס הייליגעס אונטערנעמען מיט אללער מאטעריעללעשען מאגליכקייטען אונטערשטיצען. אינסבעזונדערע — און די צאנזלינגען פונקטליך פערזארגען צו קאננען — ווערדען בעטטע צייג (פאלסטער דעקקען) שפענדען ערבעטען. די ערפארקונגעס אונד לעיערונגעס שפעוען לייסטעט די פערזאנלינגע בייא גראסדערען קוואנטום וענדען וויר — אויף וואונש — איינע דירעקטען באטען. יעדע עטוואונגע וענדונגען דיע אין דיעזעס בלאטטע אפגעשטליך קוויטרט ווערדען זינד צו ריכטען אן: לעאפאלד ראומאנן שפירטשטאבריקאנט איקלאדול מארע זשודעטול סאלאקאדאבוקא.

Erdélynek legdusabban felszerelt rövid, nürnbergi-, diszmüdrü és játékáru nagykereskedése

Nussbaum Testvérek

Tárgu-Mureş (M.-Vásárhely) Tel. interurban 200

ELADÁS CSAK VISZONT-ELADÓKNAK

Iskolák figyelmébe!

Hazivan **הזיקין**

הéber abc

az UJ KELET könyvosztályánál ismét kapható. Iskoláknak, könyvkereskedéseknek magas engedmény.

Ára 40 lej és portó.

szinte kásáról is viszonyos Mert Cas bukhat, szolidálód hallatlan tudja. Tény kapott a s ez a hi hogy a t Trieszt e messzebb sem térhe gyilkossá Tény az i sét súlyos bécsi bíró ma valóba áll, melyne ják. Allító fel ellene, telentül he bark tuká zéssel Cas patikus nev

A bírós mészetesen dasági ösze legsúlyosab s a bankvez nát egy ola mercialenak ez az adóss meghaladja gyona felett delkezik, leg nak bizalm menő roncsa aki így meg

Es ezzel gyen a bíró likvidálás — annak tipiku megszűnt a tartoztak, eg Castigliont a útáni gazdas keményedett

Es az egész Cl lioni vagyona jelenti azokr ezt a vagyon lent szokkal Castiglioni u nem annyira kedni ezeken vagyon meg lionija volt, h Rotschildnak azonban nem urrá lenni, d tudták emel tenni. Mi ne akik, mert n nyeket, Casti kedőt látják amellyel magé kori olasz főn készrege el is nek a háborul uságos élete dési törvény beáll a millió felülemelkedv egy gazdasági Castiglioni ne malma felőrölt